

Internetdemonstratie: ‘Nee’ tegen blanco cheque voor biomassacentrales

Posted on 18 april 2020 by Theo Jongedijk

Een blanco-cheque van rond de vijftien miljard euro vormt de inzet van een massaal protest op internet tegen de verstrekking van deze ongekend hoge overheidssubsidie aan exploitanten van honderden veelal nog op te richten biomassacentrales voor de verbranding van bomenhout. Want dat is de peperdure oplossing die minister Eric Wiebes van Klimaat (VVD) heeft bedacht om ons land af te helpen van de door het kabinet Rutte-3 zo verafschuwde verslaving aan aardgas.

Er moeten meer dan zeshonderd van deze stikstof veroorzakende biomassa-ovens in het land komen die ook fijnstof, CO2, cadmium, kwik en furanen uitstoten. In bijna vijftig gemeenten zijn plaatselijke actiegroepen actief om het naderende onheil voor de gezondheid een halt toe te roepen.

Online-demonstratie

De Online-demonstratie van zaterdag 18 april vervangt de eerder voor deze zaterdagmiddag geplande bijeenkomst op het Haagse Malieveld dit in verband met de huis-gebonden gezondheidsmaatregelen ter bestrijding van het corona-virus.

Het virtueel protest tegen het kappen en verbranden van bomen voor biomassa – dat voor de uitstoot van veel meer verontreinigde stoffen zorgt dan kolen en gas tezamen – zal op Internet een gezicht krijgen als het Logo van de actie en de Slogan #stopbiomassa er in slagen om vandaag op internet 'Trending Topic' te worden, hetgeen wil zeggen leidend boven alle andere onderwerpen.

Grafisch is op het Logo treffend in beeld gebracht hoe een groene loofboom zich in tweeën splitst en in vlammen op gaat terwijl de tekst 'Stop Biomassa' zichtbaar wordt.

Schone lucht

Eén van de initiatiefnemers tot het unieke protest is Jildert Huitema, samen met Fenna Swart oprichter in 2019 van de stichting Comité Schone Lucht in Amsterdam. Hij rolde er als bewoner van het hoofdstedelijke stadsdeel IJburg bij toeval in.

'Aanvankelijk leek het mij een prima idee om van aardgas over te gaan op biomassa. Totdat ik mij echt in de materie verdiepte en ontdekte dat er een groot landelijke probleem achter schuil gaat met betrekking tot de kwaliteit van onze lucht. De wetenschappelijke bewijzen stapelen zich op dat die niet langer kan worden gegarandeerd als er hout verbrand gaat worden.'

IJburg ligt onder de rook van Diemen waar energiegigant Vattenfall een gasgestookte centrale exploiteert die vervangen gaat worden door een exemplaar op biomassa.

Blanco cheque van Kamp en Wiebes

Gestudeerd hebbende in staats- en bestuursrecht verbaast het Huitema dat eerst door Henk Kamp als minister van Economische Zaken destijds en later door minister Eric Wiebes van Milieu een blanco-cheque van miljarden kon worden uitgeschreven zonder dat meer direct betrokken lagere ook democratisch gekozen organen er iets

over te zeggen hebben. Komt het daar dan toch aan de orde, zoals in het bestuur van de provincie Noord-Holland ten aanzien van 'Diemen', 'dan wordt de besluitvorming er gewoon doorheen gerommeld.'

Waddinxveen: drie biomassacentrales

Niet alleen rond Amsterdam, ook in Arnhem, Ede, Purmerend, Zaanstad en Waddinxveen komen burgers in verzet. In laatstgenoemde gemeente, een overloopplaats voor kassencultuur uit het Westland vanwege ruimtegebrek aldaar, staan maar liefst drie biomassacentrales gepland. Het betreft relatief kleine exemplaren.

Plaatselijk journalist Bert Woudenberg vertelt dat geïnteresseerde partijen in de exploitatie van de biomassacentrales zich momenteel nauwelijks roeren.

'De installaties van maximaal 14,9 Megawatt komen in een kluitje op minder dan een kilometer afstand van elkaar bij de wijken Triangel en Zuidplas. De gemeenteraad heeft een motie aangenomen waarin de deur voor nóg meer biomassacentrales is dichtgegooid.'

Voor zover bekend loopt Waddinxveen met een dergelijk raadsbesluit voor op andere gemeenten in het land. Negatieve uitkomsten van luchtkwaliteitsonderzoeken en groeiende weerstand onder de bevolking van de Zuid-Hollandse plaats nabij Gouda gaven de doorslag. Er werden ongeveer 2600 handtekeningen van bezorgde inwoners en bijna 500 bezwaarschriften ingediend.

Of de initiatiefnemers van de plannen deze daadwerkelijk zullen doorzetten, durft Woudenberg niet te voorspellen: 'Het enige zichtbare op dit moment is een aantal gegraven geulen op de plek waar één van de drie zou moeten komen.'

Hout stoken voor het klimaat

Hoe de hausse in het oprichten van biomassacentrales in ons land is ontstaan, heeft volgens Huitema alles te maken met het klimaatakkoord van Parijs. 'De lobby van de elektriciteitsbedrijven slaagde erin om 'houtige biomassa' CO2-neutraal verklaard te krijgen. De opdracht van Kamp en later dus Wiebes is om die CO2-uitstoot zoveel als mogelijk omlaag te krijgen. Nou, dat mag je dus gaan regelen door zoveel mogelijk hout te gaan verbranden. Zelfs mijn dochter van zeven

begrijpt daar het vreemde van.'

'Bedrijven die Wiebes hierbij helpen, kunnen rekenen op miljarden aan subsidies, voorlopig zelfs nog zonder plafond. Omdat de verbranding zogenaamd energieneutraal is, zijn er ook geen emissierechten verschuldigd voor de uitstoot,' benadrukt Huitema.

'Op papier is het allemaal prachtig, maar in de praktijk klopt het niet. Hout verbrandt immers veel sneller dan dat een bos weer aangroeit en dus is deze aanpak helemaal niet CO2-neutraal. Bovendien wordt er vaak geen uitstoot gemeten, zoals hier in IJburg het geval is en ontbreekt een controlemechanisme ten aanzien van de luchtkwaliteit.'

Averechts kabinetsbeleid

Huitema: 'Het kabinetsbeleid om met volledige uitschakeling van het gebruik van aardgas in het jaar 2050 het wereldklimaat een goede dienst te bewijzen, werkt met de omschakeling op biomassa averechts.'

'Mondiaal en lokaal worden ontelbare bomen gekapt, vervoerd en vervolgens verbrand in de vele honderden speciale ovens in Nederland. Als brandstof is meer dan vier miljoen ton per jaar nodig. Een zware aanslag op bossen in onder andere de Verenigde Staten en de Baltische landen. Buitensporige bomenkap die de bosecologie daar dreigt te verwoesten. Easac, een gerespecteerd wetenschappelijk orgaan van de Europese Unie, heeft hier zeer terecht kritiek op geleverd.'

Meer boosdoeners: Staatsbosbeheer, gemeenten, landschapsclubs

Als boosdoener in eigen land wordt vooral Staatsbosbeheer gezien, maar ook gemeenten en provinciale landschapsorganisaties liggen onder vuur. Bij een reeks eerdere publicaties over dit onderwerp voegde zich deze week ochtendblad Trouw dat meldde dat in de Achterhoek, de Schoorlse Duinen, in Breda en op de Sallandse Heuvelrug, in Eindhoven, Beuningen, Nieuwerkerk aan den IJssel en Geleenbeek, rond Emmen en op Texel, in Spijkenisse , Ede en Amersfoort, samengevat op talloze plaatsen in het land, burgers in verzet komen tegen de houtkap.

Er is zelfs een landelijk meldpunt bomenkap opgericht en een petitieactie opgetuigd

met al meer dan veertienduizend ondertekenaars.

Op internet rouleert ondertussen een grafiek dat de nauwe betrokkenheid van een van de directeuren van Staatsbosbeheer bij de levering van hout aan de biomassacentrales in beeld brengt. De kritiek treft in het bijzonder Henk Wanningen, hoofd Productgroep Biomassa bij Staatsbosbeheer. Van zijn persoon lopen rechtstreekse lijnen naar een vijftal ondernemingen in de levering van hout aan de biomassacentrales. Het gaat onder andere om Bio Enerco BV, een joint-venture van Energiehout BV, Van Werven Biomassa BV, BK Groen en Modelwaard Hout BV met als directeur van alle bedrijven: Henk Wanningen.

De grafiek suggereert vermenging van ideële en zakelijke belangen.

Wanningen: 'Ik ben bij Staatsbosbeheer werkzaam als medewerker business-development en vanuit die positie door Staatsbosbeheer gedetacheerd als statutair directeur bij Bio Enerco BV. Dus ik ben geen eigenaar, heb geen aandelen en ontvang naast mijn reguliere salaris bij Staatsbosbeheer geen vergoeding voor deze speciale taak. Vanuit mijn functie heb ik geen enkele invloed op de hoeveelheid hout die voor biomassa in aanmerking komt.'

'Staatsbosbeheer laat biomassa via de 100 procent dochter onderneming Engergiehout BV en via Bio Enerco BV (waar Engeriehout 25% van de aandelen bezit) leveren bij bedrijven die warmte produceren.'

40.000 handtekeningen

Zelf stelt Wanningen van Staatsbosbeheer de volgende vraag: 'Waarom is voor deze constructies met BV's gekozen?'

'In 1997 is de Wet verzelfstandiging Staatsbosbeheer van kracht geworden. De organisatie kwam op meer afstand van de overheid en kon meer marktactiviteiten gaan ontplooien. Juist om transparant te zijn, werden ondernemende activiteiten van Staatsbosbeheer in aparte BV's ondergebracht. Daarmee vallen ze onder dezelfde wet- en regelgeving als andere aanbieders. Gedetacheerde medewerkers van Staatsbosbeheer hebben geen aandelen en loonkosten worden door Staatsbosbeheer doorbelast aan deze bedrijven.'

Op de site van Staatsbosbeheer en in Trouw valt te lezen 'dat voor Staatsbosbeheer het kappen van bomen zeker geen doel is op zich is om geld te verdienen, wel om

kosten te bestrijden en meer variatie in bosgroei te bewerkstelligen'. Bovendien worden baten altijd weer in de natuur geïnvesteerd.

Huitema verwacht dat het protest-Logo vandaag – zaterdag 18 april – massaal op sociale media gedeeld gaat worden en dat het streefgetal van 40.000 handtekeningen wordt gehaald van de daaraan gekoppelde petitie als protest tegen de blanco-cheque van de overheid voor biomassacentrales.